

Almindelige bemærkninger

Regeringen nedsatte i juni 1999 en arbejdsgruppe, som fik til opgave at forsøge at vurdere evt. konsekvenser for ATP-ordningen som følge af den vedvarende lave rente samt at vurdere hermed beslægtede problemstillinger. I arbejdsgruppen har siddet repræsentanter fra Økonomiministeriet, Arbejdsministeriet, Finansministeriet, Finanstilsynet og ATP.

Baggrunden herfor var de senere års generelle fald i renteniveauet. Det faldende renteniveau har ført til nedsættelser af den maksimalt tilladte grundlagsrente ved nytægning af pensionsaftaler i livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser til i dag 2,0 pct. De vilkår, der gælder for ATP som en lovreguleret forsikringsordning, bør ikke mindst i forhold til spørgsmål om finansiering og afdækning svare til det, der gælder for andre pensionsordninger. Det gør de ikke i dag, idet der fortsat nytægnes pensionstilsagn i ATP, som forudsætter, at ATP opnår et langsigtet afkast på 4,5 pct. efter skat.

Den højere grundlagsrente har rejst usikkerhed om ATP-ordningens muligheder for at regulere sine pensioner og pensionstilsagn og sikre, at disse nogenlunde kan fastholde deres realværdi. Beregninger foretaget af ATP peger således på, at sandsynligheden for, at ATP ikke på længere sigt vil kunne opnå et investeringsafkast, som er tilstrækkeligt til også at sikre tilsagnet og pensionernes realværdi, er forholdsvis stor.

ATP er Danmarks største og mest udbredte arbejdsmarkedspensionsordning. Ordningen blev indført i 1964 med henblik på at sikre lønmodtagere et tillæg til folkepensionen. Siden er kredsen af bidragsbetalende medlemmer blevet udvidet væsentligt. Først med medlemsgrupper, der midlertidigt var fraværende fra arbejdsmarkedet dvs. typisk dagpengemodtagere. Siden er andre grupper af overførselsindkomstmottagere også blevet omfattet. Disse udvidelser af bidragsbetalende medlemsgrupper betyder, at ATP i dag fremstår som en socialt orienteret ordning, der fremover sammen med Den Særlige Pensionsopsparing netop vil kunne sikre meget brede grupper i den danske befolkning et væsentligt supplement til folkepensionen.

ATP-ordningen adskiller sig fra typiske arbejdsmarkedspensionsordninger ved, at ordningen bygger på et aldersneutralt grundlag – et princip om lige pension for lige bidrag uanset indbetalers alder. Det aldersneutralt grundlag er udtrykt i lovens bestemmelser om omsætningsforholdet mellem bidrag og pension, der er fastsat som 396 kr. i bidrag = 100 kr. i egenpension.

Bestemmelserne rummede som led i ordningens opbygning en særlig begunstiggelse af en række ældre fødselsårge, da ønsket var, at ordningen så hurtigt som muligt skulle kunne give medlemmer, der blev pensioneret, en reel pensionsret. De generelle bestemmelser om omsætningsforholdet er ændret ved flere lejligheder siden ordningens start. Dette skete senest ved en lovændring i 1992, som indebar, at forholdet mellem bidrag og pension blev gjort lige for alle medlemmer - dvs. at der skete en yderligere fastlåsning af den enkeltes optjeningsvilkår.

ATP har under indtryk især af det faldende renteniveau og ændringer i beskattningen af pensionsafkast i de senere år sigtet mod at opbygge en større bonusudjævningsfond og dermed fortsat sikre mulighederne for at yde en rimelig fremtidig bonusregulering af allerede optjente pensionsrettigheder. Opbygningen af disse større hensættelser har kunnet lade sig gøre som følge af ændringer i ATP's regnskabsprincipper (overgang fra bogførte aktieværdier til markedsværdi), gunstige markedsvilkår og senest en tilbageholdende bonuspolitik. Således valgte ATP ikke at udlodde bonus for 1999. Formålet med at øge bonusudjævningsfonden er i lyset af de nævnte forhold at sikre allerede optjente pensionsrettigheder en bedre fremtidig regulering. Opbygningen af reserver betyder samtidig, at ATP ikke for nærværende har problemer med at kunne indfri sine pensionsforpligtelser og heller ikke forventes at få problemer hermed de nærmeste år.

ATP adskiller sig fra andre arbejdsmarkedspensionsordninger ved, at det løfte ATP giver det enkelte medlem alene omfatter rettigheder skabt på grundlag af allerede indbetalte bidrag, en såkaldt indskudsordning. Derimod er der ikke givet tilsagn om mulighed